

Krajoznawca Kujawsko - Pomorski

Informator Kujawsko - Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK

Bydgoszcz

Chełmno

Grudziądz

Inowrocław

Kruszwica

Lipno

Świecie

Toruń

Włocławek

Żnin

nr 39/2014

grudzień 2014

Rok IX

Świeci gwiazda na niebie,
srebrna i staroświecka,
Świeci wigilijnie, każdy
ją zna od dziecka.
Chwyć w garść jej promienie,
trzymaj je z całej siły.
I teraz w tym rzecz cała,
by się życzenia spełniły...
... i te wyszeptane w biegu,
... i te zapisane w śniegu,
... i te złożone przy choince,
... i te dalekie i bliskie
życzenia wszystkie.

Wielce Szanowni Krajoznawcy i Sympatycy Krajoznawstwa
przyjmijcie ponadto na ten Nowy 2015 Rok płynące z głębi serca
życzenia wszelkiego dobra, zdrowia, szczęścia i radości, wielu
nowych wrażeń krajoznawczych, spełnienia się na szlakach
turystycznych a także realizacji nawet tych najskrytszych marzeń.

W imieniu Kujawsko - Pomorskiego Kolegium
Instruktorów Krajoznawstwa PTTK
Krzysztof Czerepowicki

HELENA CIEŚLAK „NAUCZYCIELKA OJCZYSTEGO KRAJU”

W dniu 9 grudnia 2014 roku Kujawski Oddział PTTK we Włocławku zorganizował spotkanie poświęcone pamięci Heleny Cieślak połączone z promocją książki pt. „Helena Cieślak - Nauczycielka Ojczystego Kraju”. W gościnnych progach w II Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika na włocławskim osiedlu Zazamcze spotkało się bardzo liczne grono osób, które w ten sposób pragnęło uczcić tą zacną, powszechnie lubianą i szanowaną postać.

Kujawski Oddział PTTK przyczynił się do wydania tej publikacji poświęconej „Naszej Drogiej Helence”, bo tak ją nazywał każdy, kto się z Nią zetknął. Wielki społecznik, niezwykle prawy człowiek, znana ze swojej aktywnej, twórczej i kreatywnej działalności w wielu organizacjach. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Polskie Towarzystwo Geograficzne, Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych, Włocławskie Towarzystwo Naukowe, Towarzystwo Miłośników Włocławka czy wreszcie Uniwersytet Trzeciego Wieku, to instytucje, które bardzo dużo Jej zawdzięczają. Postać ta umiłowała sobie działanie szczególnie na rzecz młodych ludzi. Troszczyła się o rozwój turystyki i krajoznawstwa wśród nich właśnie, zachęcając ich do poznawania swojego regionu, całego kraju, a poprzez to także do zdobywania odznak krajoznawczych.

Spotkanie prowadził Henryk Wasilewski - szef Oddziałowej Komisji Krajoznawczej. Na wstępie powitał on wszystkich zebranych, w tym najbliższą Rodzinę - męża, córkę, wnuka. Zdecydowaną większość na sali stanowiły osoby z Włocławka, oprócz nich na

spotkanie przybyli również przyjaciele z Grudziądza, Ciechocinka i Dobrzynia nad Wisłą. Po powitaniu przedstawił on prezentację poświęconą bohaterce wieczoru, a następnie trzy uczennice liceum zaprezentowały fragmenty książki cytując słowa Andrzeja Gordona. W dalszej części spotkania głos zabierały zebrane osoby - mąż Leszek Cieślak, Jerzy Chudzyński, Andrzej Szczepański, Lech Krajewski - prezes Oddziału Kujawskiego PTTK, Henryk Wawrzyniak, Stanisław Milczarek - szef Oddziału PTSM, Krzysztof Czerepowicki - przewodniczący Kujawsko-Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa i inni. Wszyscy w ciepłych słowach wspominali swoje kontakty, spotkania, współpracę z Drogą Helenką. Następnie prowadzący zaprosił gości na słodki poczęstunek, który zgodnie z tradycją wprowadzoną przez bohaterkę wieczoru, był domowego wypieku. W międzyczasie każdy z uczestników spotkania otrzymał egzemplarz wydawnictwa. Tym słodkim akcentem spotkanie się zakończyło.

Krzysztof Czerepowicki

„WARSZAWA DA SIĘ LUBIĆ” ...

... są o tym przekonani uczestnicy corocznych wycieczek do stolicy odbywających się pod takim właśnie hasłem.

W dniach 15 i 16 listopada 2014 roku miała miejsce organizowana już po raz ósmy przez Jana Kamińskiego wycieczka do Warszawy. Podczas tych wypraw odwiedzamy sztapowe miejsca warszawskie, ale bywamy również w miejscach nie obleganych przez turystów, chłoniemy klimat czarownych, ale i bolesnych miejsc z historii miasta. W bieżącym roku wycieczka odbyła się, po raz pierwszy pod egidą Klubu PTTK

„KLIMEK” Grudziądz. Naszymi przewodniczkami po stolicy były nie po raz pierwszy Grażyna Czarnowska wspierana przez Agnieszkę Oziębło.

Tematem przewodnim naszej wizyty w Warszawie była 70. rocznica Powstania Warszawskiego. Okres okupacji i Powstania Warszawskiego to czas okrutny dla mieszkańców miasta, na naszej trasie nie mogło zabraknąć zatem miejsc takich jak Muzeum Więzienia „Pawiak” czy Mauzoleum Walki i Męczeństwa, mieszczącego się w dawnej siedzibie gestapo w Alei Szucha a także miejsc licznych egzekucji i mordów w różnych częściach miasta upamiętnianych przez fragmenty murów czy tablice. Szczególne wrażenie wywarły na nas opowieści byłych więźniów Pawiaka, przekazane przez przewodniczkę oprowadzającą nas po ekspozycjach muzeum, tam gęsto zapisana kartka papieru, przedmiot wykonany przez więźnia, świadectwo szkolne, fragmenty gazet... każdy eksponat ma swoją historię, często zakończoną tragicznie, kryjącą dramat ludzki.

Ale Warszawa to także miejsce, gdzie się żyje, pracuje i odpoczywa. Przeszliśmy trasą „historyczną” Stadionu Narodowego, gdzie można znaleźć ślady dawnego Stadionu X-lecia, ale także rozmach nowoczesności, o tej porze w zimowej szacie, na płycie głównej królują obecnie lodowiska i góry lodowe dające uciechę i rozrywkę.

Odwiedziliśmy także inne miejsca poznając ich historię, w tym m.in. Park Skaryszewski, Marszałkowską, Dzielnicę Mieszkaniową tzw. MDM a także Saską Kępę, gdzie odśpiewaliśmy przebój „Małgośka” pod domem, w którym mieszkała Agnieszka Osiecka, zrobiliśmy sobie pamiątkową fotkę z Panią Agnieszką oraz wypiliśmy kawkę na Francuskiej, gdzie „jest maleńka kawiarenka”.

Tradycją naszych wycieczek jest msza święta w kościele Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych na Chomiczówce, w której uczestniczymy w sobotni wieczór. Chwila zadumy w kaplicy - panteonie PTTK, w tym kościele, to akcent upamiętniający powstanie Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Grudziądzu. Wyprawy zapoczątkowało bowiem umieszczenie podczas pierwszego wyjazdu w dniach 17-18 listopada 2007 roku tablice pamiątkowej ku czci ks. ppłk. dr. Władysława Łęgi, współzałożyciela Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Grudziądzu, obecnie patrona grudziądzkiego Oddziału PTTK. Od 2013 roku zapalamy znicze również pod tablicą upamiętniającą Józefa Błachnio - patrona Koła Prze-

wodników i Pilotów PTTK w Grudziądzu oraz pod tablicą poświęconą Jackowi Kowalewskiemu - wielkiemu naszemu przyjacielowi, który był przewodnikiem, prezesem Warszawskiego Oddziału Przewodników PTTK, redaktorem naczelnym „Gościńca Przewodnickiego” miesięcznika WOP PTTK a nas przez wiele lat oprowadzał po Warszawie i odkrywał przed nami jej tajemnice.

W gościnnym „Domu przy Rynku” śpiewaliśmy dużo piosenek o Warszawie i nie tylko, a koło północy tradycyjnie poszliśmy na Plac Zamkowy pokłonić się i spytać „Królu Zygmuncie! Powiedz nam, czyś widział Warszawę tak piękną, jak dziś?”.

My wiemy nie od dziś, że Warszawa da się lubić.

tekst Ewa Kamińska, foto Jan Kamiński

WYRÓŻNIENIE MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

W dniu 27 września tego roku w Sali Kryształowej inowrocławskiego sanatorium MedicalSpa odbyła się uroczystość 60 - lecia istnienia Oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno - Krajoznawczego w Inowrocławiu. Była to okazja do podsumowania działalności przynoszącej ogromne korzyści dla mieszkańców miasta. Mam tu na myśli w szczególności tych najmłodszych - uczniów inowrocławskich szkół, dla których działacze Oddziału organizują szereg rajdów, zlotów i imprez na orientację. Głównym zadaniem działaczy Oddziału, jako organizatorów imprez turystycznych jest zorganizowanie i zabezpieczenie czasu wolnego dla młodzieży oraz propagowanie czynnego wypoczynku na świeżym powietrzu. Podczas

organizowanych imprez turystycznych uczniowie poznają historię, tradycje i piękno Kujaw Zachodnich, a także biorą aktywny udział w różnego rodzaju konkursach krajoznawczych, gdzie dla najlepszych czekają atrakcyjne nagrody.

Każdego roku Oddział inowrocławski jest organizatorem nocnych marszów z po-

chodniami z okazji obchodów kolejnych rocznic Powstania Wielkopolskiego, rajdów rowerowych „Śnieżne Tropy”, rajdów pieszych „Topienie Marzanny”, „Pieczonego Ziemniaka”, „Sapera”, „Szlakiem Lotnictwa na Kujawach”, im. kpt. Pawła Cymśa, imprez z okazji Święta Odzyskania Niepodległości, a także wiosennych i jesien-nych marszów na orientację.

Inowrocławski Oddział PTTK skupia w swoich szeregach wielu instruktorów krajoznawstwa z Tadeuszem Konieczką - Instruktorem Krajoznawstwa Polski, honorowym prezesem Oddziału na czele. Ponadto Andrzej Dar-

gacz - prezes Oddziału, Teresa Buraczewska i Radosław Balmowski są Instruktorami Krajoznawstwa Regionu. Za ich - między innymi - przyczyną jesienią 2015 roku Oddział w Inowrocławiu będzie organizatorem kolejnego IX Wojewódzkiego Zlotu Aktywnych Krajoznawców.

W ten sposób prowadzona działalność Oddziału znalazła uznanie między innymi w oczach władz samorządowych województwa. Przy okazji przypadającego Jubileuszu Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego uhonorował Oddział PTTK w Inowrocławiu medalem „Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomreaniensis”, który podczas uroczystego spotkania wręczył prezesowi Zarządu Oddziału Andrzejowi Dargaczowi - Wicemarszałek Województwa Pan Dariusz Kurzawa.

Koleżanki i Koledzy z Inowrocławia - przyjmijcie proszę od krajoznawców serdeczne gratulacje.

Krzysztof Czerepowicki

XLV JUBILEUSZOWY CENTRALNY ZŁOT KRAJOZNAWCÓW „KRASNOBRÓD 2015”

W dniach od 19 do 23 sierpnia 2015 roku Oddział Wojskowy PTTK w Chełmie będzie organizatorem XLV Jubileuszowego Centralnego Złotu Krajoznawców „Krasnobród 2015” będącego najważniejszą imprezą krajoznawczą w Polsce. Komandorem CZAK-u będzie znany większości krajoznawców Witold Kliza. Proszę czekać na regulamin imprezy, który jest w trakcie ostatecznych udokładnień. Jeśli coś więcej będzie wiadomo, umieszczę stosowną informację w naszym periodyku.

Krzysztof Czerepowicki

„KLIMEK” W GŁUCHOŁAZACH

Na długi weekend listopadowy (7 - 11 listopada 2014 roku) grudziądzki Klub Inicjatyw Motorowych, Ekologicznych i Krajoznawczych „KLIMEK” wybrał się ponownie na Ziemię Nyską, aby odwiedzić Góry Opawskie i naszych południowych sąsiadów. Zakwaterowaliśmy się jak zwykle w Ośrodku Wypoczynkowym „Czerwony Kozioł” w Głuchołazach i ruszyliśmy w góry. Prawdę powiedziawszy prawdziwym powodem naszej wycieczki było dokończenie zdobywania turystycznej Odznaki „111”, której twórcą jest boss i spiritus movens „Czerwonego Kozła” w jednej osobie - Pan Marek Duda. Ponieważ w takiej wyprawie pierwszy dzień to przyjazd, a ostatni to powrót - zostały nam trzy dni na włóczęgę. W ciągu trzech dni intensywnego zwiedzania zobaczyliśmy między innymi gotycką bazylikę Św. Jakuba i barokowy kościół pw. Świętych Piotra i Pawła w Nysie, zamek i ratusz w Otmuchowie, Muzeum Gazownictwa w Paczkowie, Zamek w Javorniku (Czechy), Rezerwat „Velké mechové jezírko” Rejviz (Czechy), Muzeum v. Priessnitza (tak, tak - tego, który wynalazł ustrojstwo zwane u nas prysznicem) w miejscowości Lázně Jeseník (Czechy), Křížový vrch i uzdrowisko Karlova Studánka. Zdobyliśmy także po czeskiej stronie: Studničný vrch (975 m) i w straszliwej mgle Pradziada (1491 m - najwyższy szczyt Sudetów Wschodnich), a niektórzy również Vysoká hole (1465 m).

Na zakończenie pobytu wzięliśmy udział w otwarciu wystawy związanej z rocznicą odzyskania Niepodległości, a zorganizowaną w OW „Czerwony Kozioł” przez Pana Marka.

Skończyły się jednak przyjemności i trzeba się było pożegnać z bardzo gościnnymi gospodarzami i Głuchołazami. Przed odjazdem Pan Marek wręczył zdobywcom turystyczną odznakę „111”. I tak zostaliśmy pierwszymi jej posiadaczami w Grudziądzu i w województwie kujawsko-pomorskim. Zdobywcami zostali: Ewa i Jan Kamińscy, Monika i Michał Banaszewscy oraz Henryk Pasik. W drodze powrotnej zaliczyliśmy jeszcze ruiny zamku w Łące Prudnickiej, sanktuarium Św. Józefa w Prudnickim Lesie (gdzie ponad rok był więziony kardynał Stefan Wyszyński) oraz zamek w miejscowości Moszna.

A teraz słów parę o naszych pierwszych kontaktach z „Czerwonym Kozłem” w Głuchołazach. Ponad dwa lata temu, w roku 2012 Janek Kamiński „wykopał” gdzieś informację o odznace „111” i mających się odbyć pod patronatem „Czerwonego Kozła” I Igrzyskach Turystycznych „111”. Jako „KLIMEK” (choć formalnie Klubu jeszcze nie było) zmontowaliśmy dwie czteroosobowe drużyny (pieszą i rowerową) i ruszyliśmy. Wynik ciężkiego współzawodnictwa z miejscowymi (w większości) drużynami był taki, że drużyna piesza zajęła 3 miejsce na 14 startujących drużyn. Niestety, kolarze mieli pecha, gdyż „posypał” im się jeden z wylosowanych rowerów i ostatecznie zajęli ostatnie miejsce. W następnym tj. 2013 roku na II Igrzyskach było już znacznie lepiej i drużyna piechurów zajęła 2 miejsce, a kolarze miejsce 5 na 22 drużyny. Rywalizacja na Igrzyskach to nie tylko walka z trasą - czasami wiodącą po czeskiej stronie. Przerywnikami w marszu i jeździe są różne konkursy, jak znajomość historii i geografii regionu, rozwiązywanie rebusów, znajomość zwierząt, znajomość czeskich potraw i tym podobne. Najświętszą rzeczą jest zmieszczenie się w dość wyśrubowanym limicie czasowym. Rzeczą przy tym dla krajoznawców najważniejszą jest możliwość poznania ciekawych miejsc i obiektów ujętych w regulaminie Odznaki „111”.

Ekipa „KLIMKA”

Zdobywcy Odznaki „111”

W bieżącym 2014 roku Igrzyska zostały odwołane, ale „KLIMEK” zdecydował się na indywidualną wyprawę treningową. Dwie najmłodsze gwiazdy zespołu tj. Maja (7 lat) i Marta (4 lata) Banaszewskie także nakosiły całą masę punktów do odznaki wchodząc na wszystko, co było w zasięgu ich wzroku. I dobrze, bo zbliża się czas zmontowania ekipy na Igrzyska w 2015 roku.

Regulamin Odznaki „111” i wyniki Igrzysk oraz wszelkie informacje o gościnnym Ośrodku Wypoczynkowym „Czerwony Kozioł” są dostępne na stronie www.czerwonykoziol.pl.

tekst i foto Henryk Pasik

NOWA ODZNAKA KRAJOZNAWCZA R.O. PTTK „SZLAK BRDY”

Poniżej przedstawiam regulamin odznaki krajoznawczej, którą Regionalny Oddział PTTK „Szlak Brdy” wprowadził „do obiegu” już ponad dwa lata temu. Ale dopiero teraz udało się sfinalizować wyprodukowanie „blaszek” - musicie przyznać... ładnych. Przy okazji zachęcam do jej zdobywania

Krzysztof Czerepowicki

REGULAMIN ODZNAKI KRAJOZNAWCZEJ „ŚLADAMI MENNONITÓW W POLSCE”

1. Postanowienia ogólne:

- a) Regionalny Oddział PTTK „Szlak Brdy” w Bydgoszczy ustanawia odznakę krajoznawczą „Śladami Mennonitów w Polsce” w stopniu brązowym, srebrnym i złotym.
- b) Odznakę można zdobywać po ukończeniu 8 roku życia.
- c) Czas zdobywania poszczególnych stopni odznaki jest nieograniczony.
- d) Podstawą weryfikacji jest kronika odznaki, którą należy prowadzić samodzielnie w dowolnej formie - za wyjątkiem formy elektronicznej.
- e) Dokumentację należy przesłać do Regionalnego Oddziału PTTK „Szlak Brdy” na adres:
ul. Sienkiewicza 1/l, 85-037 Bydgoszcz. Turyści spoza Bydgoszczy dołączają kopertę zwrotną ze znaczkiem pocztowym o odpowiednim nominale.
- f) Ostateczna interpretacja regulaminu należy do Zarządu Regionalnego Oddziału PTTK „Szlak Brdy” w Bydgoszczy. Wszelkich informacji udziela się pod numerem tel. 52-322-35-89.
- g) Niniejszy regulamin zatwierdzony został uchwałą nr 1a/VI/2012 Zarządu Regionalnego Oddziału PTTK „Szlak Brdy” w Bydgoszczy dnia 16.04.2012 i wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Zarząd Oddziału.

2. Zasady zdobywania odznaki:

2.1. Stopień brązowy: należy zwiedzić i udokumentować zwiedzenie następujących obiektów:

- a) 5 dowolnych cmentarzy z pochówkami mennonitów,
 - b) 5 dowolnych chałup mennonitów (lub zespołów chałup znajdujących się w jednej wsi),
 - c) 5 innych obiektów związanych z mennonitami (spichlerze, ekspozyty w muzeach lub skansenach, ślady działalności np. terpy, wały przeciwpowodziowe, rowy melioracyjne, kanały, stawy, nasadzenia, układ wsi, rozłogi pól itp).
- Wybrane obiekty nie mogą pochodzić z wykazu obiektów do stopni srebrnego i złotego.
 - Opis każdego obiektu powinien zawierać podstawowe dane, dokładną lokalizację oraz cechy wskazujące na to, iż obiekt jest związany z mennonitami.
 - Potwierdzeniem jest pieczęć z nazwą miejscowości lub zdjęcie osoby zdobywającej odznakę na tle tablicy drogowej z nazwą miejscowości lub pieczęć członka kadry PTTK.

2.2. Stopień srebrny: należy zwiedzić i udokumentować zwiedzenie następujących obiektów:

- a) 5 cmentarzy spośród wymienionych w wykazie,
 - b) 5 chałup spośród wymienionych w wykazie,
 - c) 5 świątyń spośród wymienionych w wykazie,
 - d) 5 innych obiektów spośród wymienionych w wykazie.
- Opis każdego obiektu powinien zawierać podstawowe dane (nazwa, miejscowość, data powstania)
 - Potwierdzeniem jest pieczęć z nazwą miejscowości lub zdjęcie osoby zdobywającej odznakę na tle tablicy drogowej z nazwą miejscowości lub pieczęć członka kadry PTTK.

2.3. Stopień złoty: należy zwiedzić i udokumentować zwiedzenie wszystkich 25 obiektów z wykazu.

- Opis każdego obiektu powinien zawierać podstawowe dane (nazwa, miejscowość, data powstania)
 - Potwierdzeniem jest pieczęć z nazwą instytucji (muzeum, skansen) lub miejscowości lub pieczęć członka kadry PTTK. Honorowane będzie również zdjęcie osoby zdobywającej odznakę na tle obiektu.
- Integralną częścią regulaminu odznaki jest wykaz obiektów na stopień srebrny i złoty.

WYDAWCA: Kujawsko-Pomorskie Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK

z siedzibą przy Oddziale PTTK im. ks. ppłk. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu ul. gen. Józefa Hallera 32

Wydawnictwo bezpłatne. Ukazuje się w y ł q c z n i e w formie elektronicznej

ADRES DO KORESPONDENCJI: e-mail: krzysztof.czerepowicki@gmail.com